

**BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

HOÀNG XUÂN HIỆP

**NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VỐN NHÂN LỰC CỦA CÁC
DOANH NGHIỆP MAY VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH DOANH VÀ QUẢN LÝ

HÀ NỘI - 2013

BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

HOÀNG XUÂN HIỆP

**NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VỐN NHÂN LỰC CỦA CÁC
DOANH NGHIỆP MAY VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Quản trị kinh doanh
Mã số : 62.34.01.02

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH DOANH VÀ QUẢN LÝ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC :
1. PGS TS TRƯƠNG ĐOÀN THỂ

HÀ NỘI - 2013

MỤC LỤC

Trang	
Lời cảm ơn	
Lời cam đoan	
Danh mục chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	
Danh mục các hình vẽ	
PHẦN MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ VỐN NHÂN LỰC VÀ CHẤT LƯỢNG VỐN NHÂN LỰC CỦA DOANH NGHIỆP MAY	9
1.1- Khái niệm về vốn nhân lực	9
1.1.1 Quan niệm nhân lực là tài sản của doanh nghiệp	9
1.1.2 Khái niệm về vốn nhân lực	10
1.1.3 Các thước đo vốn nhân lực	17
1.1.4 Môi quan hệ giữa vốn nhân lực của cá nhân và vốn nhân lực của doanh nghiệp	22
1.1.5 Sự khác nhau giữa nguồn nhân lực và vốn nhân lực	23
1.1.6 Sự khác nhau giữa vốn nhân lực và vốn vật chất	24
1.2 Các mô hình định lượng vốn nhân lực	25
1.2.1 Mô hình đi học ở nhà trường	26
1.2.2 Mô hình vốn nhân lực có tính đến đào tạo trong công việc của Mincer	34
1.3 Quá trình tạo vốn nhân lực	43
1.3.1 Tạo vốn nhân lực qua đào tạo chính quy và không chính quy	43
1.3.2 Tạo vốn nhân lực thông qua xác lập một thị trường kiến thức	45
1.3.3 Các chiến lược đầu tư vào vốn nhân lực	50
1.4 Chất lượng vốn nhân lực và các tiêu chí đánh giá	52
1.4.1 Quan niệm về chất lượng vốn nhân lực	52
1.4.2 Đặc tính vốn nhân lực của các doanh nghiệp	54
1.4.3 Các tiêu chí đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	55

1.4.4 Nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng vốn nhân lực của doanh nghiệp may	66
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	72
CHƯƠNG 2 : THỰC TRẠNG VỐN NHÂN LỰC VÀ CHẤT LƯỢNG VỐN NHÂN LỰC CỦA CÁC DOANH NGHIỆP MAY	73
2.1 Tổng quan ngành công nghiệp may Việt Nam	73
2.2 Thực trạng quá trình tạo vốn nhân lực cho các doanh nghiệp may	77
2.2.1 Đánh giá hệ thống các cơ sở đào tạo nhân lực cho các doanh nghiệp may	77
2.2.2 Công tác đào tạo cán bộ quản lý cho doanh nghiệp may	80
2.2.3 Công tác đào tạo cán bộ kỹ thuật cho doanh nghiệp may	83
2.2.4 Công tác đào tạo công nhân kỹ thuật cho doanh nghiệp may	87
2.2.5 Quá trình tạo vốn nhân lực của công nhân kỹ thuật may thông qua tổ chức hoạt động nhóm	90
2.2.6 Quá trình tạo vốn nhân lực của các doanh nghiệp may thông qua việc xác lập một thị trường kiến thức	92
2.3 Thực trạng vốn nhân lực và chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp May Việt Nam	94
2.3.1 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực bằng tiêu chí đầu tư tài chính cho giáo dục	94
2.3.2 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí số năm đi học	96
2.3.3 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí số năm kinh nghiệm	108
2.3.4 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí thu nhập bình quân	110
2.3.5 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí tốc độ tăng thu nhập	114
2.3.6 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí năng suất lao động	117
2.3.7 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may bằng tiêu chí tỷ lệ biến động lao động	123
2.4 Chất lượng vốn nhân lực của Tổng công ty may 10 – công ty cổ phần	129
2.4.1 Một số đặc điểm của Tổng công ty may 10 – công ty cổ phần	129

2.4.2 Công tác tạo vốn nhân lực của Tổng công ty may 10	130
2.4.3 Đánh giá chất lượng vốn nhân lực của Tổng công ty may 10	133
2.5 Đánh giá chung về chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	139
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	144
CHƯƠNG 3 : MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VỐN NHÂN LỰC CỦA CÁC DOANH NGHIỆP MAY	145
3.1 Quan điểm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may Việt Nam	145
3.2 Một số giải pháp nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may Việt Nam	154
3.2.1 Nhóm giải pháp hoàn thiện công tác tạo vốn nhân lực nhằm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp May	154
3.2.2 Xác lập chiến lược đầu tư tối ưu vào vốn nhân lực để nâng cao năng suất lao động và chuyển đổi dần từ phương thức sản xuất gia công sang phương thức sản xuất mua nguyên liệu, bán thành phẩm nhằm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	166
3.2.3 Giải pháp nâng cấp dữ liệu thành vốn thông tin để mở rộng quy mô của vốn nhân lực nhằm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	170
3.2.4 Giải quyết hài hoà mối quan hệ lao động trong các doanh nghiệp May nhằm giảm thiểu biến động lao động, nâng cao năng suất lao động để nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	173
3.2.5 Đổi mới tổ chức sản xuất nhằm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may	177
3.3 Một số khuyến nghị nhằm nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp may Việt Nam	183
3.3.1 Khuyến nghị đối với Nhà nước	183
3.3.2 Khuyến nghị đối với Hiệp hội Dệt May Việt Nam	185
3.3.3 Khuyến nghị đối với Tập đoàn Dệt May Việt Nam	186
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	190
KẾT LUẬN	191
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	193
TÀI LIỆU THAM KHẢO	194
Phụ lục 1 : Dữ liệu sử dụng trong nghiên cứu chất lượng vốn nhân lực	202
Phụ lục 2 : Tổng hợp kết quả khảo sát nguồn nhân lực của Tập đoàn Dệt May Việt Nam năm 2009	206

Phụ lục 3 : Phiếu khảo sát vốn nhân lực của các doanh nghiệp may Việt Nam	208
Phụ lục 4 : Danh sách doanh nghiệp gửi phiếu điều tra	215
Phụ lục 5 : Các câu hỏi định hướng phỏng vấn chuyên gia	217
Phụ lục 6 : Danh sách các chuyên gia trả lời phỏng vấn	220
Phụ lục 7 : Thu nhập bình quân của lao động trong các doanh nghiệp may và công nghiệp giai đoạn 2000 - 2011	222
Phụ lục 8 : Năng suất lao động bình quân trong các doanh nghiệp may và công nghiệp giai đoạn 2000 - 2011	229

LỜI CẢM ƠN

Qua quá trình học tập, nghiên cứu, được sự giúp đỡ tận tình của các thầy, các cô, các nhà khoa học, các nhà quản lý em đã hoàn thành chương trình học tập và nghiên cứu hoàn chỉnh luận án với đề tài "***Nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp May Việt Nam***"

Em xin chân thành cảm ơn Phó Giáo sư Tiến sỹ Trương Đoàn Thê. Thầy đã hướng dẫn, giúp đỡ tận tình, tạo mọi điều kiện thuận lợi cho em trong suốt quá trình nghiên cứu luận án. Em xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo trong Khoa Quản trị kinh doanh đã tận tình giúp đỡ em, cho em những lời khuyên quý giá trong quá trình nghiên cứu hoàn chỉnh luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn các cán bộ của Tổng cục thống kê, Hiệp hội Dệt May Việt Nam, Tập đoàn Dệt May Việt Nam, hơn 100 doanh nghiệp May và các cán bộ của Trường Cao đẳng Công nghiệp – Dệt May Thời trang Hà Nội đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ và cho tôi những ý kiến bổ ích trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài.

Với tấm lòng biết ơn của một học viên, em xin trân trọng cảm ơn Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Khoa Quản trị kinh doanh, Viện sau đại học đã tạo mọi điều kiện cho em trong quá trình học tập, nghiên cứu.

Em sẽ vận dụng những kết quả đạt được trong nghiên cứu luận án này vào thực tế quá trình công tác, góp một phần công sức nhỏ bé của mình vào sự nghiệp phát triển ngành công nghiệp may nói riêng và đất nước nói chung.

Một lần nữa em xin trân trọng cảm ơn.

Nghiên cứu sinh

Hoàng Xuân Hiệp

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận án ” *Nâng cao chất lượng vốn nhân lực của các doanh nghiệp May Việt Nam*” là công trình nghiên cứu độc lập của tôi dưới sự hướng dẫn của Phó Giáo sư Tiến sĩ Trương Đoàn Thế. Các số liệu, kết quả trong luận án là trung thực và chưa từng công bố trong bất kỳ một công trình nào.

Tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về lời cam đoan này!

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

CD	Compact Disk
CĐ	Cao đẳng
CNKT	Công nhân kỹ thuật
DACUM	Develop a Curriculum
ĐH	Đại học
FOB	Free On Board
GDP	Gross Domestic Product
HDI	Human development index
ODM	Original Design Manufacturer
OJT	On the Job Training
ROI	Return On Investment
TC	Trung cấp
THPT	Trung học phổ thông
THCS	Trung học cơ sở
Tổng công ty may 10	Tổng công ty may 10 – công ty cổ phần
USD	United State Dollar
VNL	Vốn nhân lực
WTO	World Trade Organization

DANH MỤC CÁC BẢNG

TT	Tên bảng	Trang
Bảng 1.1	So sánh nguồn nhân lực và vốn nhân lực	23
Bảng 1.2	So sánh vốn nhân lực và vốn vật chất	25
Bảng 1.3	Các đặc điểm của học tập chính quy và không chính quy	44
Bảng 2.1	Kim ngạch xuất khẩu hàng dệt may giai đoạn 2000 – 2011	73
Bảng 2.2	Tổng số lao động ngành may – công nghiệp giai đoạn 2000-2011	73
Bảng 2.3	Tổng số doanh nghiệp ngành may – công nghiệp giai đoạn 2000 – 2010	74
Bảng 2.4	Số doanh nghiệp may năm 2010 phân theo quy mô lao động	75
Bảng 2.5	Các chỉ tiêu chủ yếu trong Chiến lược phát triển ngành Dệt May Việt Nam đến năm 2015, định hướng đến năm 2020	75
Bảng 2.6	Nhu cầu đào tạo mới lao động dệt may giai đoạn 2011 - 2020	76
Bảng 2.7	Nhu cầu đào tạo, bồi dưỡng, cập nhật kiến thức cho lao động dệt may giai đoạn 2011 - 2020	76
Bảng 2.8	Số lượng học sinh, sinh viên được đào tạo trong giai đoạn 2002-2007	78
Bảng 2.9	Kết quả dự thi đại học của các thí sinh giai đoạn 2007 - 2011	79
Bảng 2.10	Kinh phí đào tạo, bồi dưỡng của các doanh nghiệp Dệt May giai đoạn 2009 – 2010	94
Bảng 2.11	Trình độ văn hoá của lao động trong các doanh nghiệp may giai đoạn 2005 - 2010	96
Bảng 2.12	Tổng vốn nhân lực phổ cập và vốn nhân lực phổ cập bình quân tính theo số năm đi học phổ thông của doanh nghiệp may giai đoạn 2005 – 2008	97
Bảng 2.13	Phân bố phần trăm lực lượng lao động theo trình độ học vấn cao nhất đạt được năm 2008	98
Bảng 2.14	Phân bố lực lượng lao động theo trình độ học vấn cao nhất đạt được năm 2008	99
Bảng 2.15	Số lao động ngành may giai đoạn 2000 – 2011 phân theo trình độ chuyên môn kỹ thuật	100
Bảng 2.16	Vốn nhân lực chuyên môn của các doanh nghiệp may giai đoạn 2000 – 2011	102
Bảng 2.17	Số lao động ngành công nghiệp giai đoạn 2000 – 2011 phân theo trình độ chuyên môn kỹ thuật	103
Bảng 2.18	Vốn nhân lực chuyên môn của các doanh nghiệp công nghiệp giai đoạn 2000 – 2011	104